

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ОПИС

навчальної дисципліни

«Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату»

V семестр 2019-2020 н.р.

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 22 Охорона здоров'я

Спеціальність – 227 Фізична терапія, ерготерапія

Освітня програма – Фізична терапія, ерготерапія

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 8 кредитів ЄКТС.

Статус дисципліни – нормативна.

Факультет (інститут) – навчально-науковий інститут фізичної культури і здоров'я.

Кафедра – фізичної терапії, ерготерапії.

Курс – 3; семестр – 5; вид підсумкового контролю – залік.

Викладачі: к.мед.н., доц. Закаляк Н. Р., викл. Масний О.О.

Мова навчання – українська.

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	III	V	120/4	64	32	–	32	–	56	–	+	
		VI	120/4	64	32	–	32	–	56	–		+
Заочна	III	V	120/4	12	6	–	6	–	108	–	+	
		VI	120/4	12	6	–	6	–	108	–		+

2. Зміст лекційного матеріалу

(V-й семестр)

Розділ I. Загальні принципи ФР при порушеннях діяльності ОРА.

ФР при ранах, термальних травмах, діафізарних переломах кісток верхніх і нижніх кінцівок

1.1. Обґрунтування застосування засобів ФР при порушеннях діяльності ОРА

- Поняття про травму і “травматичну хворобу”.
- Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів ФР при порушеннях діяльності ОРА.

1.2. Загальні принципи ФР при порушеннях діяльності ОРА

- Загальні принципи застосування ЛФК при травмах ОРА.
- Принципи застосування лікувального масажу на етапах реабілітації.
- Фізіотерапія при травмах ОРА.
- Механо- і працетерапія при травматичних ушкодженнях ОРА.

1.3. Рани. Засоби відновлення на етапах реабілітації після ран

- Рани, їх класифікація, фази і види загоєння, ускладнення, лікування.

- Основні положення застосування засобів відновлення на лікарняному етапі реабілітації пацієнтів з раневими ушкодженнями.
- ФР на післялікарняному етапі реабілітації при ранах.

1.4. Фізична реабілітація при термальних травмах

- Поняття про опіки. Ступені опіків за глибиною ураження.
- Поняття про опікову хворобу.
- Відмороження. Ступені відморожень за глибиною ураження.
- Застосування засобів ФР у лікарняному і післялікарняному періодах реабілітації при опіках і відмороженнях.

1.5. Основи фізичної реабілітації при діафізарних переломах трубчастих кісток

- Переломи кісток, види переломів, характер зміщення відламків, діагностика.
- Основні принципи і методи лікування переломів.
- Поняття про діафізарні переломи трубчастих кісток.
- Завдання і принципи ЛФК при діафізарних переломах кісток на етапах реабілітації.
- Завдання і принципи застосування лікувального масажу, фізіотерапії, механотерапії і працетерапії в лікарняному і післялікарняному періодах реабілітації.

1.6. Фізична реабілітація при діафізарних переломах кісток верхньої кінцівки, лопатки і ключиці

- Фізична реабілітація при діафізарних переломах плеча.
- Фізична реабілітація при діафізарних переломах кісток передпліччя.
- Перелом променевої кістки в типовому місці, особливості фізичної реабілітації.
- Поняття про переломи лопатки та ключиці.
- Застосування засобів ФР на етапах реабілітації при переломах лопатки й ключиці.

1.7. Фізична реабілітація при діафізарних переломах стегна

- Перелом діафіза стегна: етіологія, методи лікування та іммобілізації.
- ЛФК при діафізарному переломі стегна на етапах реабілітації.
- Лікувальний масаж і фізіотерапія при переломі діафіза стегна на етапах реабілітації.
- Механотерапія і працетерапія у відновному лікуванні перелому тіла стегнової кістки.

1.8. Фізична реабілітація при діафізарних переломах кісток гомілки

- Переломи кісток гомілки. Етіологія, методи лікування та іммобілізації.
- Застосування ЛФК, лікувального масажу, фізіотерапії, механотерапії та працетерапії в лікарняному періоді реабілітації.
- Засоби ФР у післялікарняному періоді реабілітації.

Розділ II. Засоби ФР при внутрішньосуглобових пошкодженнях кісток верхніх і нижніх кінцівок. ФР на етапах відновного лікування травматичних вивихів (V-й семестр)

2.1. ФР при пошкодженнях суглобів (забої, переломи, вивихи). Епіфізарні переломи кісток верхньої кінцівки

- Поняття про ушкодження суглобів, методи і принципи лікування.
- Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів ФР при внутрішньосуглобових (епіфізарних) переломах.
- Переломи шийки плеча, види переломів. ЛФК, лікувальний масаж, фізіотерапія в лікарняному періоді реабілітації при епіфізарних переломах плечової кістки.
- Застосування засобів ФР при переломах кісток ліктьового суглоба на етапах реабілітації.

2.2. Фізична реабілітація при переломах кісток зап'ястка, п'ястка і фаланг пальців кисті

- Етіологія, методи лікування, особливості іммобілізації, ЛФК при переломах кісток зап'ястка.
- Механізм травми, особливості іммобілізації, ЛФК при переломах п'ясткових кісток.

- Механізм травми, особливості імобілізації, ЛФК при переломах фаланг пальців кисті.
- Засоби ФР в імобілізаційному періоді реабілітації при переломах кисті.

2.3. Фізична реабілітація при переломах шийки стегна

- Причини переломів шийки стегна, види, методи лікування.
- Особливості застосування ЛФК при консервативному та оперативному методах лікування перелому шийки стегна.
- ФР в лікарняному і післялікарняному періодах реабілітації.

2.4. Фізична реабілітація при травмах колінного суглоба

- Поняття про травми колінного суглоба (переломи виростків стегнової і великогомілкової кісток, наколінка, ушкодження менісків, бокових і хрестоподібних зв'язок).
- Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів ФР при травмах колінного суглоба.
- Застосування ЛФК та інших засобів ФР при переломах виростків стегнової і великогомілкової кісток, наколінка, бокових і хрестоподібних зв'язок.

2.5. ФР при пошкодженнях менісків

- Причини і клініка травматичних ушкоджень менісків, показання до менісектомії.
- Застосування засобів фізичної реабілітації на етапах реабілітації після менісектомії.

2.6. Фізична реабілітація при переломах кісток надп'яtkово-гомількового суглоба, плеснових кісток і фаланг пальців стопи

- Поняття про переломи кісток надп'яtkово-гомількового суглоба (кісточок, таранної і п'яtkової кісток), плеснових кісток та фаланг пальців стопи.
- Методи лікування та принципи застосування засобів ФР при переломах кісточок, таранної і п'яtkової кісток.
- Особливості застосування засобів ФР при переломах плеснових кісток і кісток фаланг пальців стопи.

2.7. Фізична реабілітація при ушкодженнях п'яtkового ахіллового сухожилка

- Причини ушкодження ахіллового сухожилка, методи лікування та імобілізації.
- ФР при пошкодженні ахіллового сухожилка в період імобілізації.
- Засоби реабілітації хворих з ушкодженням ахіллового сухожилка в постімобілізаційному періоді.
- Реабілітація хворих з ушкодженням ахіллового сухожилка у відновному періоді.

2.8. ФР при вивихах

- Класифікація вивихів. Етіологія, ознаки вивиху, методи лікування та імобілізації при вивихах.
- ФР при вивихах в плечовому суглобі.
- Поняття про звичний вивих плеча. Причини виникнення. Особливості застосування засобів ФР при звичному вивиху плеча.
- Особливості фізичної реабілітації на етапах абсолютної й відносної імобілізації при вивихах у ліктьовому суглобі.

3. Перелік практичних занять

(V-й семестр)

Розділ 1

1. Обґрунтування застосування засобів ФР при порушеннях діяльності ОРА.
2. Загальні принципи ФР при порушеннях діяльності ОРА.
3. Рани. Засоби відновлення на етапах реабілітації після ран.
4. Фізична реабілітація при термальних травмах.
5. Основи фізичної реабілітації при діафізарних переломах трубчастих кісток.
6. Фізична реабілітація при діафізарних переломах кісток верхньої кінцівки, лопатки і ключиці.
7. Фізична реабілітація при діафізарних переломах стегна.

8. Фізична реабілітація при діафізарних переломах кісток гомілки .

(V-й семестр)

Розділ 2

9. ФР при пошкодженнях суглобів (забої, переломи, вивихи). Епіфізарні переломи кісток верхньої кінцівки .

10. Фізична реабілітація при переломах кісток зап'ястка, п'ястка і фаланг пальців кисті.

11. Фізична реабілітація при переломах шийки стегна.

12. Фізична реабілітація при травмах колінного суглоба .

13. Фізична реабілітація при пошкодженнях менісків.

14. Фізична реабілітація при переломах кісток надп'яtkово-гомілкового суглоба, плеснових кісток і фаланг пальців стопи.

15. Фізична реабілітація при ушкодженнях п'яtkового ахіллового сухожилка.

16. Фізична реабілітація при вивихах.

4. Самостійна робота студента

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни включає: опрацювання теоретичного лекційного матеріалу; опрацювання питань, відведених на самостійне опрацювання; підготовка до практичних занять; виконання індивідуального завдання; підготовка до усіх видів контролю (усного опитування, тестових завдань, контрольної роботи).

Індивідуальне завдання студент виконує у вигляді реферату або створення електронних презентацій за однією із запропонованих тем. Структура реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. У вступі обґрунтовуються вибір теми, її актуальність. Основна частина може містити підрозділи. Наприкінці роботи додається список використаної літератури. Критерії оцінювання ІЗ наведені в таблиці нижче. Орієнтований обсяг реферату — 12–18 друкованих аркушів. Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за ІЗ становить - 10.

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни “Фізична реабілітація при порушеннях ОРА”

1. Скласти конспект заняття з ЛГ при ранах в післялікарняному періоді реабілітації.
2. Скласти орієнтовну програму з ФР хворих з опіковою хворобою в період видужання.
3. Скласти орієнтовну програму ФР при діафізарному переломі плеча в іммобілізаційному періоді.
4. Скласти орієнтовну програму ФР при діафізарному переломі плеча в постіммобілізаційному періоді.
5. Скласти орієнтовну програму ФР при діафізарному переломі плеча у відновному періоді.
6. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі плечової кістки в іммобілізаційному періоді.
7. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі плечової кістки в постіммобілізаційному періоді.
8. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі лопатки.
9. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі ключиці.
10. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі стегна під час скелетного витягнення у I-ому періоді реабілітації.

11. Скласти орієнтовний комплекс вправ при діафізарному переломі стегна під час скелетного витягнення у II-ому періоді реабілітації.
12. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі стегна у відновному періоді реабілітації.
13. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі кісток гомілки в іммобілізаційному періоді.
14. Скласти конспект заняття з ЛГ при діафізарному переломі кісток гомілки в постіммобілізаційному періоді.
15. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі шийки плеча в іммобілізаційному періоді реабілітації.
16. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі шийки плеча в постіммобілізаційному періоді.
17. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі кісток ліктьового суглоба в іммобілізаційному періоді.
18. Скласти конспект заняття з ЛГ при переломі кісток ліктьового суглоба в постіммобілізаційному періоді.
19. Скласти конспект заняття з ЛГ при ушкодженнях фаланг пальців руки в II періоді.
20. Скласти конспект заняття з ЛГ при консервативному лікуванні перелому шийки стегна в I періоді.
21. Скласти конспект заняття з ЛГ при консервативному лікуванні перелому шийки стегна в II періоді.
22. Скласти конспект заняття з ЛГ при оперативному лікуванні травми меніска в I, II чи III періодах.
23. Скласти конспект заняття з ЛГ при консервативному лікуванні перелому кісточок стопи в постіммобілізаційному періоді.
24. Скласти конспект заняття з ЛГ для надп'яtkово-гомілкового суглоба при ушкодженнях ахіллового сухожилка в I чи II періодах реабілітації.
25. Скласти конспект заняття з ЛГ для хворого з вивихом у плечовому суглобі в постіммобілізаційному періоді реабілітації.
26. Скласти конспект заняття з ЛГ для хворого з вивихом у кульшовому суглобі в постіммобілізаційному періоді реабілітації.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань
з навчальної дисципліни “Фізична реабілітація при порушеннях ОРА”

I. Бали нараховуються

№з/п	Аспект роботи	Бали, максимум
1.	Ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом або повнота розкриття теми у завданні.	5
2.	Якість оформлення (дотримання структури оформлення, малюнки, схеми, таблиці, мовне оформлення тощо).	2
3.	Захист ІЗ на практичному занятті	3
Всього:		10

II. Бали віднімаються

Із загальної суми 10 балів бали віднімаються

№з/п	Аспект роботи	Бали, максимум
1.	За неповноту розкриття теми у завданні.	5
2.	За неякісне оформлення (дотримання структури оформлення, малюнки, схеми, таблиці, мовне оформлення тощо).	2
3.	За незадовільний захист ІЗ.	3

5. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Критерії оцінювання

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни проводиться на основі результатів поточного і семестрового контролю.

Поточний контроль реалізується у формі опитування на практичних заняттях, проведення контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань. Результати поточного контролю у V семестрі є основою для виставлення заліку, а також враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни у VI семестрі.

Семестровий контроль проводиться у формі: заліку в 5-ому семестрі та іспиту в 6-ому семестрі. Семестровий екзамен проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами. Залік та екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Облік успішності за результатами опитування на практичних заняттях студентів групи ведеться за чотирибальною шкалою. Бали за відповіді обраховуються за

формулою: $X = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де

K – кількість балів, відведених на відповіді на практичних заняттях у семестрі,

A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні змістових розділів дисципліни у семестрі, включаючи оцінки «2»,

n – кількість цих оцінок,

$\frac{A}{n}$ – середня оцінка за відповіді.

Кількість балів X заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2,5, то $X = 0$.

Оцінювання поточного і семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою (сума балів з усіх видів навчальної роботи) з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС.

При проведенні семестрового контролю у формі заліку в 5-ому семестрі підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за результатами поточного контролю. У цьому випадку усі 100 балів виділяються на поточний контроль.

При проведенні семестрового контролю у формі екзамену в 6-ому семестрі підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами поточного контролю та екзамену. У цьому випадку результати як поточного так і підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.

Позаяк, дисципліна вивчається два семестри з формами контролю у вигляді заліку в 5-ому семестрі та іспиту в 6-ому семестрі, то сумарна кількість балів за поточний контроль визначається як середньозважена за 2 семестри з ваговим коефіцієнтом 0,6, а екзамен проводиться за програмою двох семестрів і оцінюється за 100-бальною шкалою з ваговим коефіцієнтом 0,4.

Сумарна кількість балів з дисципліни знаходиться за формулою:

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот сзв}} + 0,4 \cdot S_{\text{ісп}},$$

де $S_{\text{пот сзв}}$ – середньозважена кількість балів за поточний контроль у двох семестрах, що визначається за формулою

$$S_{\text{пот сзв}} = (K_1 \cdot S_{\text{пот1}} + K_2 \cdot S_{\text{пот2}}) / (K_1 + K_2),$$

$S_{\text{пот1}}, S_{\text{пот2}}$ – кількість балів за поточний контроль відповідно у першому та другому семестрах, K_1 та K_2 – число кредитів у першому і другому семестрах; $S_{\text{підс}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

Залік та екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

	Семестр - V		Семестр - VI		Екзамен
	Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	
Відповіді на практичних заняттях	25	25	25	25	
Контрольна робота	20	20	20	20	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	10		10		
Всього балів	100		100		100
	Середньозважена за два семестри (до 100)				
Ваговий коефіцієнт	0,6				0,4

Література

Основна

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. - К.: Олімпійська література, 2009. - 488 с.
2. Соколовський В. С. Лікувальна фізична реабілітація / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 236 с.
3. Физическая реабилитация / под общ. ред. С. Н. Попова. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2004.- 608 с.
4. Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату: тексти лекцій (частина I) [для підготовки фахівців I (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 0102 “Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини” напряму підготовки – 6.010203 “Здоров’я людини”] / Н. Р. Закаляк, Г. Б. Мір-Бабаєва. – Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. – 121с.
5. Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату: тексти лекцій (частина II) [для підготовки фахівців I (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 0102 “Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини” напряму підготовки – 6.010203 “Здоров’я людини”] / Н. Р. Закаляк, Г. Б. Яцуляк. – Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2014. – 82с.

Допоміжна

1. Кашуба В.А. Биомеханика осанки / В.А. Кашуба. – Київ: Олімпійська література, 2003. – 280 с.
2. Лечебная физкультура и врачебный контроль / [В. А. Епифанов, Г.Л. Апанасенко, М. И. Фонарев]. – М.: Медицина, 1990. – 367с.
3. Лечебная физическая культура: учебное пособие /В. А. Епифанов. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2006. – 567с.
4. Назар П.С., Шахліна Л.Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. - 240с.
5. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації: Навч. Посібник / А.М. Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук.- 2-е вид. – К.: Медицина, 2008.- 248 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. - К.: Олімпійська література, 2005. - 470 с. (Електронна версія в мережі Інтернет).
2. Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату: тексти лекцій (частина І) [для підготовки фахівців І (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 0102 “Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини” напряму підготовки – 6.010203 “Здоров’я людини”] / Н. Р. Закаляк, Г. Б. Мір-Бабаєва. – Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. – 121с. (Електронна версія на кафедрі здоров’я людини та фізичної реабілітації ДДПУ).
3. Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату: тексти лекцій (частина ІІ) [для підготовки фахівців І (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 0102 “Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини” напряму підготовки – 6.010203 “Здоров’я людини”] / Н. Р. Закаляк, Г. Б. Яцуляк. – Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2014. – 82с. (Електронна версія на кафедрі здоров’я людини та фізичної реабілітації ДДПУ).
5. www.sportmedicine.ru
6. www.fizkult-ura.com
7. ФизкультУРА онлайн справочник: <http://www.fizkult-ura.com/lfk/1>
www.sportmedicine.ru

Викладачі

Закаляк Н.Р.

Зав.кафедрою здоров’я людини
та фізичної реабілітації

Флюнт І. С.